

Załącznik Nr 26 do uchwały Nr XLII/273/2021
Rady Miasta Łańcuta
z dnia 8 września 2021 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA ŁAŃCUTA

**ZAŁĄCZNIK Nr 20 do uchwały Nr XLIV/391/2010
Rady Miasta Łańcuta
z dnia 28 października 2010 r.**

ZAŁĄCZNIK NR 26

do uchwały Nr XXXVI/247/01
Rady Miasta Łańcuta
z dnia 31.10.2001

LOKALNE WARTOŚCI ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO | ZAGROŻENIA ŚRODOWISKOWE JEDNOLITY TEKST

Opracowanie:
Główny projektant studium
mgr inż. arch. Anna RAIŃCZUK
Opracowanie merytoryczne:
mgr Janina NOWAK

LOKALNE WARTOŚCI ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKOWE

Naturalne środowisko przyrodnicze miasta Łańcuta została w bardzo dużym stopniu przekształcone przez działalność gospodarczą człowieka i postępujący proces urbanizacji.

Długotrwała działalność człowieka spowodowała bardzo znaczne zmiany w szacie roślinnej, tj. zanik niektórych gatunków roślin, skurczenie się występowania niektórych gatunków. Wytrzebione zostały lasy w celu powiększenia przestrzeni dla rolnictwa.

W centrum miasta i jego otoczeniu dominują obiekty i obszary „zielone” ukształtowane przez człowieka. Cechują się one znacznymi walorami estetycznymi i krajobrazowymi i pełnią niezaprzeczalnie wysoką rolę w utrzymaniu „jakości” środowiska i życia mieszkańców.

W północno – wschodnich obrzeżach miasta można jeszcze spotkać pozostałości występujących niegdyś naturalnych zbiorowisk i ekosystemów roślinnych.

W krajobrazie miasta można wyróżnić dwie strefy krajobrazowe, wynikające z naturalnych uwarunkowań fizyczno - geograficznych.

Część północna miasta związana jest z Pradolina Podkarpacką, zajęta przez dolinę Wisłoka. Jest to rozległe, płaskie obniżenie. W części porożcinane jest przez starorzecza ze zbiorowiskami roślinności szuwarowej i łąkowej.

Południową część miasta znajduje się w obrębie Podgórze Rzeszowskiego. Stanowi je lessowy płaskowyż, z wyraźnym progiem wznoszący się ponad obniżeniem Pradoliny. Lessową wierzchowinę rozcinają różnej wielkości doliny, z których największą jest dolina Mikośki.

W tym rejonie zlokalizowana jest przeważająca część miejskiej zabudowy.

Cenny obiekt przyrodniczy i historyczny na terenie miasta stanowi park zamkowy. W jego drzewostanie przeważają wiekowe okazy drzew o pomnikowych rozmiarach.

Przy tworzeniu parku zamkowego pracowali najwybitniejsi architekci i ogrodnicy.

W obrębie wewnętrznego pierścienia, fortyfikacji zaplanowany jest w stylu francuskim i włoskim, na zewnątrz fortyfikacji w stylu angielskim.

Zieleń miejska, urządzona: skwery, zieleńce, zabytkowe aleje, zieleń towarzysząca zabudowie niskiej, a także zespół leśny Bażantarni i Dębnika podnoszą walory estetyczne i krajobrazowe miasta.

Poza tym mają ogromne znaczenie w procesie samooczyszczania się środowiska i kształtowaniu mikroklimatu miasta.

Występujące w granicach miasta niewielkie powierzchnie leśne to lasy - komunalny „Dębnik” i „Bażantarnia”.

„Dębnik” jest pozostałością rozległego niegdyś kompleksu rekreacyjnego, który składał się z terenów parkowych, ogrodowych i alei łączących z zamkiem.

Obecnie jest to częściowo naturalny las grądowy z sosną, świerkiem i lokalnie jodłą. W tym kompleksie zachowało się 45 pomnikowych dębów.

Poza tym w skład drzewostanu „Dębnika” wchodzi: grab zwyczajny, dąb szypułkowy i czerwony, lipa, jesion wyniosły, klony zwyczajny i polny, brzoza brodawkowata.

Las komunalny „Bażantarnia”, był to początkowo zagajnik, który w drugiej połowie XIX wieku powiększono, a następnie dosadzono brzozę brodawkowatą, lipę szerokolistną, bukę, jawor, topolę i jesion.

Nazwę swą zawdzięcza zlokalizowanej tu niegdyś hodowli bażantów.

Pozostałością po zespole łągu topolowo – wierzbowego związanego z doliną Wiśłoka są niewielkie jego fragmenty zachowane w obrębie starorzeczy Wiśłoka.

Największe znaczenie w systemie przyrodniczym na terenie miasta Łańcuta odgrywa dolina Wiśłoka z unikalną formą jaką jest stare Wiśłoczysko wraz z zespołem starorzeczy.

Jest to zespół o unikalnych walorach przyrodniczych, w których zachowały się fragmenty zbiorowisk łągowych, półnaturalnych łąk oraz bogate zespoły wodne.

W tym obszarze niektóre z tych form wraz z zespołem roślinności proponuje się do objęcia ochroną w formie użytku ekologicznego.

Wskazane do tego typu ochrony jest pięć stanowisk: dwa oczka wodne i trzy fragmenty starorzeczy z zachowanymi zespołami roślinności szuwarowej.

Z dolinami rzecznyymi związane są zespoły zieleni nieurządzonej. Na terenie miasta zajmują one około 14% ogólnej powierzchni miasta.

Tereny zieleni urządzonej miejskiej to przede wszystkim skwery, place miejskie, zieleń przyuliczna, zieleń osiedlowa oraz zieleń związana z obiektami sportowymi.

Tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej pełnią istotną rolę w utrzymaniu i poprawie warunków klimatycznych i aerosanitarnych, a także ogrywają znaczne rolę w krajobrazie i estetyce miasta.

Ponadto stanowią jedyną „bazę” (szczególnie dolina Wiśłoka) dla zorganizowania codziennego wypoczynku dla mieszkańców Łańcuta.

Tereny dolin rzecznych tworzą system przyrodniczy w mieście i stanowią one korytarze ekologiczne, które wspomagane i zasilane są przez tereny zielone i „otwarte” tereny rolnicze położone na peryferiach miasta.

W granicach miasta istotną rolę w układzie przyrodniczo – ekologicznym pełnią parki, skwery, ogródki działkowe i zieleń przydomowa.

System ten ma znaczny wpływ na przewietrzanie i poprawę warunków aerosanitarnych miasta, a także podniesienie jakości życia jego mieszkańców.

W granicach miasta występują pojedyncze drzewa i grupy drzew, które zostały objęte ochroną pomnikową. Aktualnie ochroną objęte jest 46 drzew. Postuluje się objęcie tą formą ochrony dalsze 40 drzew.

Ponadto ochroną w formie wpisu do rejestru zabytków, objęte są aleje wzdłuż zabytkowych dróg dojazdowych do pałacu i obiektów z nim związanych.

Do zasobów środowiska należy zaliczyć również występowanie znacznych zasobów wód gruntowych. Tereny miasta położone w obrębie Pradoliny Przedkarpackiej położone są w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 425 „Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów”. Dla zbiornika tego utworzona została strefa ochronna.

Zasięg GZWP Nr 425 i jego strefy ochronnej został zatwierdzony decyzją MOŚZNiL Nr KDH 1/01306037/97 z dnia 18.07. 1997 r. Jest to największy i najzasobniejszy zbiornik czwartorzędowy w rejonie Zapadliska Przedkarpackiego.

W południowej części miasta występuje jedyne udokumentowane i eksploatowane złożo lessów – „Łańcut” i „Łańcut II”.

Złożo „Łańcut”, którego zasoby zatwierdzone były decyzją CUG Nr Gp/KZM/M64/63, zostało już w znacznym stopniu wyeksploatowane. Natomiast złożo „Łańcut II”, zatwierdzone decyzją CUG Nr KZO/012/M/4543/82/83, jest eksploatowane przez cegielnię „Zawada”, w oparciu o koncesję na eksploatację tego surowca udzieloną przez Wojewodę Rzeszowskiego na okres do 31.12. 2005 r.

***Zagospodarowanie obszaru i terenu górniczego „Husów – Albigowa – Krasne I”** ustalonego Decyzją Nr DGe/EZ/487/1199/99 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 08.03.1999 r., musi uwzględniać podporządkowanie warunkom związanym z eksploatacją gazu.

Ponadto należy zachować strefę ochronną (wolną od zabudowy) o promieniu 5 m od odwiertu nieczynnego Łańcut – 1.

Ze względu na możliwość występowania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego, dopuszcza się prowadzenie prac geologiczno-wiertniczych w celu rozpoznawania i poszukiwania tych złóż.

Zagrożenia środowiska

Zagrożenia środowiska stanowią uciążliwości i ograniczenia powodowane przez zainwestowanie terenu tj. obiekty przemysłowe, usługowe i infrastrukturę techniczną, a także zagrożenia powodowane przez siły przyrody.

Na obszarze Łańcuta do zagrożeń powodowanych przez siły przyrody należy zaliczyć zalewanie przez wody powodziowe rzeki Mikołki i Wisłoka.

Do obiektów mogących wpłynąć na pogorszenie stanu środowiska należą:

- 1) zakłady przemysłowe,
- 2) linie energetyczne o napięciu 110 kV,
- 3) linie gazociągu wysokoprężnego,
- 4) stacje paliw płynnych,
- 5) linia kolejowa,
- 6) droga krajowa,
- 7) drogi lokalne,
- 8) stacje bazowe telefonii cyfrowej.

Do zakładów przemysłowych, które mogą pogorszyć stan środowiska na terenie Łańcuta zaliczane są:

- 1) **Polmos**, w którym głównym emitorem zanieczyszczeń jest ciepłownia zakładowa,
- 2) **Fabryka Śrub „Śrubex”** (zmiana paliwa w kotłowni zakładowej na gaz ziemny wpłynęła wyraźnie na obniżenie emitowanych zanieczyszczeń),
- 3) **Browar**, który wprowadzał do powietrza znaczne ilości zanieczyszczeń gazowo – pyłowych z kotłowni węglowej. Podjęto prace przy jej modernizacji. Aktualnie zaprzestano produkcji piwa – zakład nieczynny,
- 4) **Zakład Mleczarski**, w którym głównym emitorem zanieczyszczeń jest kotłownia węglowa.

Powyższe zakłady posiadają pozwolenia Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie określające wielkość dopuszczalnej emisji i jak wynika z wykonanych „Ocen oddziaływania” dla poszczególnych zakładów wielkości te nie są aktualnie przekraczane.

Dużą uciążliwość dla środowiska stwarza ruch samochodowy na drodze krajowej, w nieco mniejszym stopniu na drogach powiatowych i lokalnych oraz linii PKP Kraków – Przemyśl, ze względu na duże zanieczyszczenie bezpośredniego sąsiedztwa pyłami, spalinami i przekroczenie norm hałasu komunikacyjnego.

Duże potencjalne zagrożenie stwarza przewożenie linią PKP, a także drogą krajową przewożenie niebezpiecznych ładunków.

Hałas komunikacyjny jest obecnie główną uciążliwością dla mieszkańców.

Wysoki poziom hałasu notowany jest w rejonie ulic Cetnarńskiego, Piłsudskiego, w Rynku. Bardzo niekorzystne wartości hałasu notuje się na ulicy Armii Krajowej – będącej drogą krajową.

W granicach miasta zlokalizowane są trzy stacje bazowe telefonii cyfrowej – przy ulicy Traugutta, w SP Zgoda i przy ulicy Maczka. Jedynym zagrożeniem jakie one stwarzają jest niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne emitowane przez anteny w poziomie ich zainstalowania.

Wnioski

Obszary i elementy cenne z uwagi na wartości przyrodnicze wskazane są do objęcia ochroną.

Chronić należy wszystkie istniejące powierzchnie zieleni miejskiej przed przeznaczaniem na inne cele niż zieleni.

Wskazane przeznaczenie większych powierzchni pod zieleni osiedlową w nowoprojektowanych osiedlach.

Wskazane wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych Starego Wiśłoczyska i starorzeczy dla zlokalizowania terenów rekreacyjno – wypoczynkowych dla miasta.

Wzbogacanie i urządzenie terenów zieleni osiedlowej w istniejących osiedlach zabudowy wysokiej.

W celu poprawy klimatu akustycznego zaleca się:

- 1) eliminację ruchu tranzytowego z miasta,
- 2) rozwój komunikacji zbiorowej,
- 3) promowanie ruchu niezmotoryzowanego (budowa sieci dróg rowerowych),
- 4) wprowadzenie ekranów akustycznych i zieleni izolacyjnej.